

AUTHOR _____

NO. 5651

TITLE

זאת תביה לזכרון
מקור ופירוש

RR _____

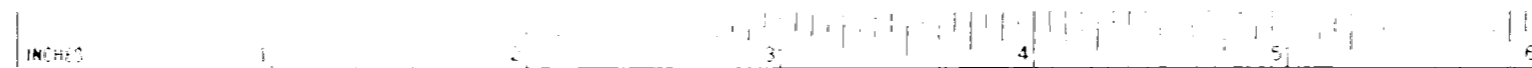
IMPRINT AMSTERDAM, 1784

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

CALL NO. ACC. 10309

DATE MICROFILMED _____

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

C 2399

FILMED FOR THE JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY OF AMERICA

XEROX University Microfilms, Inc.
ANN ARBOR, MICHIGAN CORPORATION

LIBRARY
OF THE
JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY
OF AMERICA

1927
I 1927
1927

מחלק המזון
מדינת ווהארד

משנת הקמה לש"ס

נמסרים 1784

באמסטרדם

בית ורטהם

אלמנה עם יחסי

המנהל סדר יוקם ביום כ"ג

המנהל סדר יוקם ביום כ"ג

המנהל סדר יוקם ביום כ"ג

המנהל סדר יוקם ביום כ"ג

המנהל סדר יוקם ביום כ"ג

המנהל סדר יוקם ביום כ"ג

המנהל סדר יוקם ביום כ"ג

7-13-19

מֵאַחַד שֶׁאֵין רֵאִיתִי אִיזָה פִּי
 גִּמְלוֹתַי בְּיַד אֱלֹהִים גַּם יָמִין
 עַל הַשָּׁמַיִם שֶׁהִיא בְּעֵינַי
 הַדְּבָרִים בִּשְׁנַת תְּקֵמָה וְהַכֹּל חוֹצֵפָה
 נִיבֹל פֶּה יִשְׁחֹק עַל עֵינַי וְעַל
 מִשׁוֹגְעִים וְשָׂאֵר דְּבָרִים שֶׁאֵין לְדַבֵּר
 לִכֵּן בָּאתִי וּמִסֹּד עַל אֵל בְּמַלְאֲכֵי
 כָּל מֵה שֶׁאֵינֶנּוּ בְּקֹדֶשׁ וְהַחֹרֵף לִזְכֵּר
 לְבָנֵי בְנֵי וְהַיִּסֹּד מֵעַלְיָנוּ חֲרוֹן
 אַפּוֹ וַיִּתֵּן לְכָל אֶחָד וְאֶחָד דִּי
 מַחְסוֹרוֹ יִשְׁלַח יִצְטָרְכוּ זֶה לְזֶה
 וַיִּקְבֵּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל פְּזוּרֵינוּ וַיִּשְׁלַח לָנוּ
 מִשִּׁיחָנוּ בְּקֶרֶב יָמֵינוּ וְנִזְכָּה לְרֵאִיתִי
 בְּבִנְיַן בַּיִת מִקְדְּשֵׁנוּ כְּמִדְוָה בְּיָמֵינוּ
אָמֵן
 אֵל

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
 ע"י חיים תש"ע

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

ספור מקור וחורף

בניגון אל מלך מלא רחמים

א

אל מלך מלא רחמים ואבינו שבשמים •
על אלה אני כוכיה עיני יורדי מים •
אל הקוד והחורף דים זיך בשנה זו מאן זמן
ארך החם זמן גיסטעלט • דחם דים מראן
ליטן המבין גליטטין יחאר גיט מאל ביטרין
קעלט :

אוי נא לנו כי חטאנו

ב

בכה זיגין מאל סדיחן המבין עניים ואביונים
גיסמהן סמך מאל נחלסטין • דים על
דיי דעכ זכלי אש ומים המבין סמהן פֿר קעלטין
מאל פֿר סאנלסטין • רבון עולמים זימ דייך
סרחם מיכר דים צאן הנדחה דים דין הייליגה
פחוק פֿן רען איט פֿולר אארן • מאל גיבן שבת
והודיה לו דייך פֿון העלנן גרונדן :

אוי נא לנו : וגומר

גריוסר

ספור מקור וחורף

ג

גרויישר פֿאָטער רחמים זייט דיק מרחם
מיכער דיט פֿאַר דרוקטן הערפֿן דיט
מילכער זיין מיין עולם • טוט דין למרין פֿון זיט
מז מיכער דיט חטאים גדולים • דיט דין עונש
אן נעמן איזט גאַנצן הערפֿן • מוזל העוף זיט מוזי
מלי טויט מוזל פֿיין מוזל פֿאַערפֿן :

אוי נא לנו : וגומר

ד

דוא אַמאָש זען דוז טוינט געלד מל גהמ
המטט זיט טוטט דוז דיק זיט דזיק
מזל פֿיהרן • מוזל מלי טמג פֿ טרחפֿטין מוזל
בזונדרן אַמירן • יעדער אַמאָש פֿון זיין גוף פֿיין
בזונדרן פֿסל מיכה • זמז לסקה דיט זעצק טונן
מרויז מוזל מרין קריצה :

אוי נא לנו : וגומר

הויך

ספור במקור וחורף

ה

הייד אהט טוהט מגדול ועד קטן אנשים
 ונשים בחורים ובתולת ברויטן איט
 עלי טויהרן • מאן זיך מין מלי פרוק מול פרמאט
 מיין לז לירן • מיט זאל אן ניט דענקן דס פתולס
 קען קאין זיין יום המיתה • דס דוא שפה סרוחה
 אפרטס גליקט מין מין דאזליני קיטט מול אן למוט
 דיך איט טטריקן מין דיח ערה מרין טיטה :

אוי נא לנו : וגומר

ו

וויא אפרט דער עני ואכיון פֿר טטויסן מול
 מין מלי זמלין מן מין קמנט גטטעלט • דס
 ער יומם ולילות טוהט מיין טריחן מול קומן נגד
 חבורא פֿון דער מעלט • דען ואהבת לרעך כמוך
 טוהט אן וויינג עטטמאירן • מייער טנייד דען
 מארדן זיין פרנסה מע דט על ידו אשתו וילדים
 און יום ביומו קראפירן :

אוי נא לנו : וגומר

זינדיר

ספור מקור וחורף

ז

זינדיגר אענט וויא וויסט דוא ניט טיא קארן
מלט דא זיין דימיה טעג מארר דימיה
יארן • וויא זמאטט דא דיק ניט דט זיין מאי זמאן
טטעלין לו פארין • מוס מויף דען עולם השפל
ט טמאן וואט רפצט און זיין • כרי דין חלק אלקי
ממעל זמל קואן זיין ליכטיגן גן עדן מדין :

אוי נא לנו : וגומר

ח

חרטה און דוא אענט האבן מויף דין
פרונק קואעדיעס אויעק מאל מלי
לוטטיקייט • דוא און דמך דענקן מויף דוא נאדך
ליטן • דט מויף דיר מערט קואן זיין אנסט
ליטירניס מאל אוירח • ווען אן דיק ווערט פאר דען
יום הדין ברפנגן מוס מאל לו פאר ענטערן לפגי
האל הגדול הגיבור והנורא :

אוי נא לנו : וגומר

מוב

קפוד סקור וחורף

ט

טוב שם טוב משמן טוב איז ביא ארץ מול
 דרך גליך גנענט • יום חרות פיום
 בולדז זייז זייר אענט בקענט • געלד מול גוהט
 זעט אן דרך למק מול דיזיר פעלט • וואו פאר
 דער ספוק זענען לאחרים חילם זיי גסטעלט :

אוי נא לנו : וגומר

י

ישועה וחסד זאלטט דוח ליכר גאט במהרה
 סמהן אן דיז פר דרוקטן ליטן •
 דיז מלי ניש האבן באהבה וחבה אן גנואן זיין
 דיז זינער ליטן • מול המבין איט זייגן זיין
 בזהלמן אירן לעבן • מול זיט טרעדרין זיין חיר
 מוין המבן זיז חצי בש פר זיין קייל או
 טאל זיין געבן :

אוי נא לנו : וגומר

כח

ספור מקור וחורף

ב

כח מול אושט המט בעונת חידר בן אדם
טמין מוועק גיהן • על הליטינג משמועה
רעה ממדינת אחרים שים זים מין מין צרה
גדולה המבין טמין טטין • דט דמך שר של
מים המט בקאין דים מיבר הנד • שמו על ידי זה
זיין פֿר פֿיטן גמארן אגניך פֿלמטן מול לנד :

אוי נא לנו : וגומר

ל

לא זו בלכר המבן איר בעונת נמד ינתר
יללות פֿר נואן • שים דים חיים גמט
המט מיבר מן דורך גיררוגן • מול המט סכת
מולט מוס גריסן • על ידי זה זיין כמה וכמה
בתים בריקן מולאוימארן אמרן מוס גיטאישן :

אוי נא לנו : וגומר

ט

ספור מקור וחורף

מ

מי מנה וצד קטן דער זילין פון דיא ימאר
טיט פון גרויס ביו קליין • אין להגיד
ואין לספר דיא נפשות וגם בהמות דיא מבעו
במים זיין • דיא זיכריגה זיין בעונת געמלין
זיין מראש • דס זיח גקאן זיין מאס זיר געלר
מאל גהט :

אוי נא לנו : וגומר

נ

*

נון מעלין איר זייסר רידן פון מוכור זייסר
לייט • זיח מאס זיר זיח זיין אפניך
פרליך געהט טעהן בלייטן • בחסה המבן זיח
פט חן גנוון גרויט מול קליין • חוס דס זיח
זיר פנים פל קיינט המבן מעלין מבייש זיין :

אוי נא לנו : וגומר

טוסך

ספור מקור וחורף

ס

סומך גופלים ליבר גסט חיו דחך סין
דינה הענרן • דרוס טונן איר זיך
לו בייך קערן מול מענרן • מאשפות ירים אביון
מי דמך מליין חין דינה אמלטן • דרוס בעטן
איר לו בייך גסט מוס פרנסה סידך המלאה
הפתוחה הקרושה והרחבה לו פֿר אמלטן :

אוי נא לנו : וגומר

ע

עניים רלים ואביונים דיא בעונת חילונר
כמה וכמה גקואן זיין • ליבר גמט
דוח קענטס זיס ווידר ערקעיקן מליין • טוח
זיח דחך דורך דיין גנארן ווידר ערנעכרן •
דיח דט לעטסטין סטיק פֿון איר גוף החבין
טמזן פֿר לעהרן :

אוי נא לנו : וגומר

פרנסים

ספור מקור וחורף

ה

הייד אהט טוהט מגדול ועד קטן אנשים
ונשים בחורים ובתולת ברויטן איט
מלי טויהרן • מוזן זיך מין מלי פרונק מול פרמאט
מלי לון לירן • איט זמל אן ניט דענקן דס פתגום
קטן קיין זיין יום המיתה • דס דומ טפה סרוחה
מפרטט גלייט מין מין המליני קיטט מול אן למוט
דיך איט שטריקן מין דיט ערה מרין שיטה :

אוי נא לנו : וגומר

ו

וויא מפרט דער עני ואכיון פֿר שטויטן מול
מין מלי זמלין מן מין קמנט גסטעלט • דס
ער יומם זלילות טוהט זיין טרימן מול קאמן נגד
הבורא פֿון דער זעלט • דען ואהבת לרעך כמוך
טוהט אן זינג עטשמאירן • מייער טנייד דען
מגדלן זיין פרנסה מערט על ידו אשתו וילדים
אזיין יום ביומו קרמפירן :

אוי נא לנו : וגומר

זינדיר

ספור מקור וחורף

ז

זינדיגר אענט ווימ וויסט דוא ניט טימקארן
מלט דא זיין דיכה טעג מורד דיכה
יורן • וימ זאזט דא דיק ניט דס מין מלי זמכן
טטעלין לו שמרין • מוס מויף דען עולם השפל
ט טמהן אמט רעכט און זיין • כרי דיין חלק אלקי
ממעל זמל קאן מין ליכטיגן גן עדן מרין :

אוי נא לנו : וגומר

ח

חרטה און דוא אענט האכן מויף דיין
פרונק קואעדיעס אנויעק מול מלי
זוטטיקייטן • דוא און דמך דענקן מויף דימ נאהק
לייטן • דס מויף דיר ווערט קאן מין אנגסט
ליטירניס מול אורח • ווען אן דיק ווערט ער דען
יום הדין ברענגן מוס מוט לו ער ענטערן לפני
האל הגדול הגיבור והנורא :

אוי נא לנו : וגומר

טוב

ספור מקור וחורף

ט

טוב שם טוב משמן טוב מיי בייח חרץ מול
רייך גלייך גנענט • יום הבות פיום
חולדו מיי חירד אענט בקענט • געלד מול גוהט
אזו אן דרך לחן מויל דיניר אעלט • ווחו פאר
בער פסקו ועזבו לאחרים חילם מיי גסטעלט :

אוי גא לנו : וגומר

ישועה וחסד זאלטט רוח ליכר גאט במהרה
טמהן מן דיח פֿר דרוקטן ליטן •
דיח מלי נויע האבן באחבה וחבה מן גנואן מין
דיח איכער ליטן • מול המבין איט אייגן און
בהאלטן מירן לעבן • מול איט טרערדין מין מיר
מויגן האבן זיי חצי בש פֿר מין קויל או
טמל און געבן :

אוי גא לנו : וגומר

ספור מקור וחורף

ב

כח מול אוטט המט בעונת חידר בן אדם
טחין מועק גיהן • על הליטינג משטועה
רעה ממדינת אחרים נים • נים מין מין צרה
גדולה המבי טחין טטין • הט דער שר של
מים המט בקוויט דים מיבר הכר • וחו על ידי זה
זיין פֿר פֿייטן גמחן אעגיד פֿלמטן מול לנד :

אוי נא לנו : וגומר

ל

לא זו בלבר המבן איר בעונת נח יותר
יללות פֿר נואן • נים דים חיים גסנג
המט מיבר מל דורק גידרוגן • מול המט בכח
מול מוס גריסן • על ידי זה זיין כסה וכסה
בתים בריקן מול אוימחן אמרדן מוס גיטאישן :

אוי נא לנו : וגומר

מי

ספור מקור וחורף

מ

מי מנה ווער קען דער זילין פֿון דיא יאזר
מויט פֿון גרויט ביי קליין • אין להגיד
ואין לספר דיא נפשות וגם בהמות דיא טבעו
כמים זין • דיא מיכריקה זיינן בעונת גפמזין
מין מראוס • דס זיח גקואן זיין מוס מיר געלד
מול גוהט :

אוי נא לנו : וגומר

נ

נון וועלן איר הייסר רידן פֿון אונזר ווינטר
לייטן • וויח מאט זיך וויח מין אעניך
ערליך געהאט טחהן בלייטן • בחבה החבן זיח
עט מן גנואן גרויט מול קליין • מוס דס זיח
מיר פנים פֿר קיינט החבן וועלן מבייש זין :

אוי נא לנו : וגומר

ספור מקור וחורף

ס

סומך גופלים ליבר גסט מי דאך אין
דיינה הענרן • דרוס טונן איר זיך
לן דיק קערן מול ווענרן • מאשפות ירים אכיון
מיז דאך מליין חין דיינה אמלצן • דרוס בעטן
איר לן דיק גסט מוס פרנסה מידך המלאה
הפתוחה הקדושה והרחבה לן פֿר וואלצן :

אוי נא לנו : וגומר

ע

עניים רלים ואכיונים דיא בענות מילונר
כמה וכמה גקואן זיין • ליבר גסט
דוא קענטט זיט ווידר ערקעיקן מליין • טומ
זיח דמך דורך דיין גנאהן ווידר ערנעכרן •
דיח דט לעטסטין סטיק פֿון איר גוף החבין
טמאן פֿר לעהרן :

אוי נא לנו : וגומר

פרנסים

ספור מקור וחורף

פ

פרנסים

השם יאריך ימיהם ושנותיהם
זמן דינה שיטת מורך גווען לו
בקלאגן • דיח כל יום ויום כמה וכמה ליטן
המבין פֿר זיך כקואן איט ביטרין טרערין מין מיר
מגין • הש׳י זאל זיח דמך מלי ליטן מיר כח פֿר
סטערקן מול פֿר קרמלטן • דען צעקת גדולה
ומרה המבין זיח ווונן הערן ווען זיח מעות מתחלק
לעניים המבין גיטען אעניך חלבי נמלטן :

אוי נא לנו : וגומר

צ

צדקות

דין פֿון אינס נבולים אן כר
ישראלים מין דינה ליטן מורך פֿיל
אמין גגעבן • אן סמון מלכושים וגם דבר
אכילה חוס לו לעבן • השררה יר׳ה המבין
מין גמלין מקום מבית לבית מין קולעקטין למגין
אמבין • ומו פֿון זיח מן קהל מין סך סמון
המבין גגעבן פֿר עניים ואביונים לו ברזיבן מין
מלי זמלן :

אוי נא לנו : וגומר

קאט

ספור מקור וחורף

ק

קומט

מילה בני אדם מול זילם זיח
ערלים עם בני עמינו זיח נומל
הפד זיין • זיח זמלט מיר מן מין עני פרוכה
המלטן זיח קליין • דען הש׳י המט דען אענס
ניט בחנם גגעבן זיין געור • ניימרט פֿר המט
מין מויל דינר עולם פֿר מין גבאי צדקה
גטטעלט :

אוי נא לנו : וגומר

ר

ראשית

דבר יראת אלקים און מיר
אענט מן נעאן • ה' נתן וה'
לקח הש׳י קען דין ח׳ו וירר חוס דט ריינגה
ברענגן • דרוס גהערט מירר דט וואל לו
געאן מן • חוס זיך ניס לו פֿר זינדיגן מן מין
פראר אן :

אוי נא לנו : וגומר

שבח

מפור מקור וחורף

ש

שבת והחידה און איר דאך מן דין הימיוגן
 נחמן געבן בשם שטברך על הטובה
 כך מברך על הרעה מין אענט און כל יום ויום
 דמאקן פֿר מין גינוד אול אעבן דען דער אמרס
 מין דיס ערר טוסט דום דאך דער נערן דרום
 גהערט דער אענס ווען עט מיס מויל דינור עולם
 שפל גיהט ניס ל אראידערין :

אוי נא לנו : וגומר

ת

תורה ומעשים טובים במקום נאווה או
 פחוק גהערט יעררר חוק דינור עולם
 נמהר ל גיבן על ידי איה ווערט מיס מין מין
 זאלן דט זכות ביי שטין דען דורך גמילות
 חסדים ומעשים טובים ולימוד תורה אערן
 איר קואן משעיבור לגאולה ומיגון לשמחה
 ומאפילה לאורה :

ובא לציון גואל ובן יהי רצון אמן

ועוד להודיע תחלתה

מן הווינמר :

בסוף מהחודש כסליו על יום א
בשחרית קודם הצות בא
עלינו החושך וערפל שאין איש מכיר
את חברו ואחרי כן בא הקור אחת
ואחת כל יום ויום הולך ומתגבר :

ובאמצע מהחורף ראינו על המים
שקורין ^{שיי} כמה וכמה
אלפים נפשות וגם בהמות עגלות עם
סוסים שהלכו ממקום למקום ומכפר
לכפר וחויץ לשער המים שקורין מאשטיל
ראינו גם כן כמה אלפים נפשות
עגלות עם סוסים ^{גנטין} עם ארבעה
סוסים בתים מן עין שקורין טצנטין
ומכרו יין שרף שכר וגם כלי זמרים
ועשה מחולות וגם מכרו גצטס
שקורין פופארטיצס :

ולבסוף

מי יפלא גבורת ה' :

ביום א' שהיה פורים בשהרדית

א' שעה אחד יציאת מבית

הכנסת ראיתי על רחוב שקורין טארט

גרמאט על המים עמדו כמה וכמה

וגם ישבו עם השלחן וגם ספסלים

ועשה שחוק עם גארטן ומכרו יין

שרף וגם עשה שחוק עם מעות

שקורין אינגל אייסן וגם עם אכנים

שקורין גנקירס איין עגלה שישבו עליו

שני נפשות הלכו עמו מכאן לכאן

ולמחרתו יאן פורים היתה הכל מים

והספיקת בא מכאן ומכאן :

10300